

Kafka'yla dönüşen heykeller

Krampf Galerisi gelecek sergisinde bir ayrıcalık yapıp galerinin üç katında üç ayrı solo sergi düzenliyor. "Üç Solo" başlığı altında Marc Quinn, Thierry Dreyfus ve Rona Pondick'i sanatseverlerle buluşturuyor.

GÜLBEN ÇAPAN
gulbencapan@gmail.com

Yaklaşık iki yıl önce New York'tan İstanbul'a taşınan Krampf Gallery, 30 Nisan'da üç büyük ismi bir araya getiriyor: Marc Quinn, Thierry Dreyfus ve Rona Pondick. Galerinin her katında ayrı bir sanatçının gösterileceği sergi, karma sergiden ziyade üç kişisel sergi niteliğinde. Krampf, "Üç Solo" başlıklı sergisinde Marc Quinn'in meşhur Kate Moss heykeli ve çiçek tablolarını gösteriyor. 1980'li yıllardan bu yana Yves Saint Laurent, Dior Homme, Chloe, Marni gibi markaların podyumdaki ışık enstasyonlarını ve Borusan'ın 70. yılına özel olarak üretilen video - ışık çalışmasını hazırlayan sanatçı Thierry Dreyfus ise ışıklı heykelleriyle galerinin ikinci katında yerini alıyor. Serginin bir diğer sanatçısı ise New Yorklu heykeltıraş Rona Pondick. Bu sergi vesilesiyle bir araya geldiğimiz Pondick, "2011 yılında Pera Müzesi'nde 'Temelde İnsan' adlı sergide işlerim sergilenmişti fakat İstanbul'da bir galeride ilk defa heykellerimin sergileniyor olmasından çok mutluyum. Çok eskiden İstanbul'a bir arkadaşımın düğün daveti için gelmiştim. Çok kısa bir tatildi, kesinlikle İstanbul'a bir kez daha gelip gezmek istiyorum" diyor.

1952 Brooklyn doğumlu sanatçının, dünyanın birçok yerindeki galerilerde sergilenen eserleri A.B.D.'de Whitney Müzesi, Brooklyn Müzesi, Los Angeles Çağdaş Sanat Müzesi, Fransa'da Fondation Pour L'art Contemporain Claudine et Jean-Marc Salomon, Almanya'da Ursula Blickle Stiftung ve İsrail'deki İsrail Sanat Müzesi'nin de aralarında yer aldığı kurumların daimi koleksiyonlarında yer alıyor.

"Gregor Samsa bir sabah tedirgin düşlerden uyandıığında, kendini yatağında devasa bir böceğe dönüşmüş buldu." Franz Kafka'nın "Dönüşüm" adlı öyküsünün ilk cümlesini oluşturan bu sözler, Rona Pondick'in sanat kariyerine yön veren, hayvan ve insan karışımı melez heykel serisini başlatan en temel etken. Pondick, sanat kariyerinin ilk yıllarından bu yana Franz Kafka'nın "Dönüşüm" adlı eserinden etkilenildiğini söylüyor ve bu sayede bütün yapıtlarında dönüşüm konusunu sorguladığını açıklıyor: "Franz Kafka'nın

Rona Pondick, "Tilki", 1998-1999

gerçek ve gerçek dışı olanı tasvir etmesini, trajik ve aynı zamanda komik olabilmeyi başarmasını ayrıca her hikayesinin birden çok katmana sahip olmasını seviyorum. Benim yapıtlarımın da çok katmanlı olmaları için çalışıyorum." Sanatçının bu sergide, insan ve hayvan karışımı melez heykel serisinin ilk örnekleri olan "Tilki" ve "İsimsiz Hayvan" gösterilecek. Pondick bu yapıtlarıyla ilgili olarak "Bazen yapıtlarımı tanımladıktan yıllar sonra onların gerçek anlamını kavriyorum bazen de hiçbir zaman kavrayamıyorum. Genç-

lik yıllarımda bu durum beni rahatsız ederdi ama artık kendi yapıtlarımı anlayamıyor olmak konusunda takıntım kalmadı" diyor. Sanatçının "Tilki" isimli çalışması paslanmaz çelikten, altı edisyonu bulunuyor ve yapıtların 1998-1999. Karbon çelikten ürettiği, üç edisyonu bulunan "İsimsiz Hayvan"ın yapıtların tarihi ise 1999 - 2001. Sanatçı bu serisinin çıkış noktasını şöyle açıklıyor: "Bu serinin çıkış noktası, hayvansal formlarla kendi bedenimden parçaların bir arada nasıl duracağını görmek istememle başladı. Kafamın, ellerimin,

kollarımın ve bacaklarımın kalıbını çıkartarak başladım işe. O günden bu yana her heykelde kendi kafamın kalıbını kullanıyorum. Heykellerimin hepsini yürür oturur, uzanır ya da tırmanır halde çalışmayı seviyorum. Ayrıca kendi bölgelerine hakimiyet sağlar halde konumlandırıyorum. Her birinin insan parçaları benim vücut kalıplarından yola çıkarak oluşuyor. 'Tilki' ve 'İsimsiz Hayvan' işlerimde en dikkat ettiğim nokta, hayvanın dokusuyla insanın cildi arasındaki yumuşak geçişi oluşturmaktır. Çünkü insan ve hayvan formunun arasındaki geçişkenliğin doğallığına işaret etmeyi seviyorum."

Eski ve yeni teknolojilerden yararlanarak işlerinin üretimini yapan sanatçı öncelikle epoksi malzeme üzerine şekil veriyor. Epoksi malzeme ıslak olduğu zaman çamur gibi bir kıvamda oluyor ve böylece istenilen şekle giriyor. Malzeme kuruduğu zaman ise taş kadar sert oluyor, böylece oyulabilir bir hal alıyor: "Tıpkı Giacometti ve Brancusi'nin işleri gibi. Tıbbi silikon kullanarak vücudumun kalıbını çıkarıyorum. Sonrasında bilgisayar teknolojisiyle bu vücut ölçüleriyle oynuyorum. Örneğin 'İsimsiz Hayvan' karbon çelik döküm ile yapıldı. Karbon, neme maruz kaldığı zaman paslanan bir madde. Böylece kadifemsi çok güzel bir yüzey oluşturuyor. 'Tilki' ise paslanmaz çelik döküm ile çalıştığım bir iş. Yüksek orandaki krom kullanımı paslanmazını önüyor. Paslanmaz çeliğin en güzel özelliği cıva gibi bir görüntüye bürünmesi."

Pondick'in melez heykelleri sanat alanında kabul görüp sanatçının başarı öyküsünü yazdılar. Lakin Kafka'nın öyküsündeki dönüşüm aynı şekilde son bulmaz. Bir sabah devasa bir böceğe dönüşmüş olan Gregor hikayesinin sonunda ölür. Ailesi büyük bir sorundan kurtulmuşcasına rahatlar. Gregor'un ardından kimse gözyaşı dökmez, ağlamaz, yas tutmaz. Çünkü o ne insan ne de hayvandır. İkisinin arasında tıkanmış bir canlı, canlılar dünyasında yeri olmayan tarifsiz bir dönüşümün parçasıdır. Bir anlamda, 'ortada' durmak isteyen yaşam hakkının olmadığını vurgulayan bu öykünün aksine, Pondick melez serisiyle bir kadın heykeltıraş olarak uluslararası alanda insan ve hayvan arasında sıkışıp kalmış heykellerine yaşam hakkı tanıyor.